

In mijn artikel stelde ik, dat homologe kunstmatige inseminatie slechts dan in aanmerking mag komen, als de bevruchting langs natuurlijke weg — eventueel na behandeling — onmogelijk is. Tevens, dat de indicaties vervallen, zodra ze strijdig zijn met de belangen van ook maar één der betrokkenen: de vrouw, de man, het eventueel te verwekken kind. In het licht hiervan zou ik de door collega SCHELLEN genoemde indicaties nader willen beschouwen.

Als voorbeeld van de zg. „indication de distance” vermeldt SCHELLEN (1959), dat gedurende de laatste oorlog „op grote schaal semen van Amerikaanse soldaten per vliegtuig naar het moederland (werd) gebracht om daar gebruikt te worden voor het insemineren van hun respectievelijke echtgenoten”. Men stelle zich dit voor: midden in de oorlog transcontinentaal sementransport! Indien dit waarlijk het geval zou zijn geweest en er met medewerking van de staat kinderen werden verwekt, waarvan de vader inmiddels gesneuveld was, zou het een monstrositeit zijn. Ik kan echter niet aannemen, dat de schrijver zelf dit verhaal als waar gebeurd aanneemt. Te minder omdat het hem bekend is, dat de bevruchtungskansen van normaal zaad reeds na enkele uren aanzienlijk afnemen. Destijds bestond er nog geen conserveringsmethode. Pas in 1954 gelukte het aan BUNGE en SHERMAN menselijk sperma door diepvriestechiek vrijwel onbeperkt zijn bevruchtende vermogen te laten behouden; een grote geografische afstand had dus pas sedert kort kunnen worden overbrugd. Zolang het echter niet is bewezen, dat door die uiterst lage temperatuur (-79°C) de genestructuur van het kiemplasma ongedeerd blijft en er geen recessieve minusmutaties uit ontstaan, houd ik deze techniek voor ongeoorloofd.

Bovenal echter — en dit geldt ook, waar geen diepvriezen behoeft te worden toegepast — ben ik ervan overtuigd, dat het bij goede wil (en met de moderne vervoermogelijkheden) voor een echtpaar wel bijna altijd mogelijk zal zijn, binnen afzienbare tijd een tijdelijke scheiding op te heffen en langs natuurlijke weg een kind te verwekken. Hier is kunstmatige inseminatie dus overbodig. Langdurende afwezigheid van de echtgenoot is bepaaldelijk een tegenaanwijzing voor kunsthulp, op zijn minst in het belang van het kind. Om al deze redenen meen ik geen plaats te moeten inruimen aan de zogenaamde „indication de distance”.

Evenmin acht ik homologe inseminatie aangewezen bij „cervical hostility”; in een dergelijk geval is causale behandeling meer op zijn plaats. Dit geldt uiteraard voor het ontbreken van ovulatie en voor cervicitis, maar ook voor de eigenlijke „cervical hostility”, die bijna altijd goed reageert op toediening van oestrogenen, liefst vaginaal (HELLINGA 1954). Aangezien in dit geval inseminatie voor de vrouw bovendien bijzondere risico's meebrengt, omdat het inbrengen intra-uterien moet geschieden, acht ik homologe inseminatie op grond van „cervical hostility” meestal overbodig en altijd gevaarlijk.

Inderdaad blijft de indicatie „psychogene potentiële stoornissen en vaginisme” een twistpunt, indien SCHELLEN vasthoudt aan de apodictische uitspraak van de Duitse Vereniging van Psychiaters; ik beoordeel liever elk geval op zichzelf. Hij bedenke, dat de harmonie in het huwelijk slechts ten dele wordt bepaald door de seksuele verhouding; deze laatste behoeft niet „slecht” te zijn bij een gestoorde potentie, en evenmin „goed” bij intacte. De belangen van het kind worden het beste gewaarborgd door het te laten gedijen in een gunstig klimaat. Dit klimaat wordt niet bepaald door de potentie van zijn ouders, maar wel door hun harmonieuze echtelijke aanpassing. Het is mij overigens in de seksuologische praktijk nooit gebleken, dat psychisch-seksuele stoornissen „vaak” samengaan met psychopathie. Ook acht ik het wetenschappelijk niet verantwoord, naar aanleiding van een enkel tragisch geval te generaliseren.

Literatuur: BUNGE, R. G. en J. K. SHERMAN (1954) Frozen human semen. *Fertil. and Steril.* 5, 193. — HELLINGA, G. (1954) *Ned. T. Verlosk.* 54, 23. — SCHELLEN, A. M. C. M. (1959) *Med. Contact* 14, 454.

Amsterdam 22 augustus 1959

L. H. LEVIE

TELEPATHIE EN „FLUIDUM”

Als erevoorzitter van het Belgisch Comité voor de wetenschappelijke navorsing der paranormaal geachte verschijnselen, door Prof. Dr. J. J. VAN LOGHEM Sr. aangehaald in diens bespreking over Telepathie, moet ik erop wijzen, dat dit Comité geenszins de telepathie onvoorwaardelijk afwijst. Het heeft echter, zoals VAN LOGHEM het uit ons orgaan citeert, ondanks jarenlange onderzoekingen nooit een dergelijk verschijnsel vastgesteld. Ik weet niet, op welke gronden Prof. Dr. H. C. RÜMKE steunt, als hij verklaart, dat het voorkomen van telepathie voor hem „schijnt” vast te staan. Daarbij treft mij zijn uitspraak, dat men de consequentie „moet” durven trekken, dat er „dus” krachten op het psychische leven kunnen in werken van welke aard wij nog geen flauw vermoeden hebben.

Wat het verslag van Dr. ZORAB over een „geslaagde” telepathische proefneming te Rome betreft, meen ik te moeten doen uitschijnen, hoe voorzichtig de schrijver zich uitdrukt wanneer hij zegt, dat „voorzover hij kon nagaan” geen der „aanwezigen” de voornaam van zijn echtgenote kende en dat hij deze „meestentijds” met een bijnaam aanspreekt. Waarom zou het niet mogelijk zijn, dat de vraag welke ZORAB op een papiertje schreef, alsmede de voornaam van zijn vrouw op een of andere wijze bekend zouden zijn geworden en zelfs dat men zich met de violist zou hebben verstaan om ZORAB een poets te bakken? Zijn op paranormaal gebied niet vaak zelfs grote geleerden verschalkt en om de tuin geleid?

Mag er trouwens bij deze gelegenheid niet aan worden herinnerd, dat de waarnemingen van ZORAB, EGIDI, PERONE, EBON en COGNI met D'ANGELO, de „magiër van Napels” (ZORAB 1956) — van hem werd verteld, dat hij in staat was langs paranormale weg een luchtstroom op te wekken die bij het tot stand brengen van zijn vele gezinnen een beslissende invloed zou hebben — goed uitlegbaar zijn geworden, niet alleen door wat ZORAB enigszins vermoedde, een luchtbeweging te wijten aan het blazen, het snelle hijgen en de „bokserdirecten” van D'ANGELO in de richting van de lichtjes wentelende anemometer, maar ook nog door des magiërs handaanrakingen van de hoofden der proefnemers?

Werd inderdaad D'ANGELO niet onlangs te Parijs, op het eerste internationale genezerscongres van 8 februari 1959 met algemene stemmen van MESSÉGUÉ's genezersgroep „wegens kwakzalverij en oplichterspoging” uitgesloten? Heeft ALBERTO LIBONATI, de gewezen secretaris van de magiër, niet onthuld, dat deze laatste talrijke personen heeft bedrogen, doordat hij door zijn neusgaten op een windmeter blies? En hebben twee camerameden van de Italiaanse televisie niet cinematografisch aangetoond, dat D'ANGELO, terwijl de proefpersonen hun ogen moesten sluiten, evenals dit met ZORAB en zijn collega's het geval was, blies en met zijn handen uitdeelde wat REBIÈRE nog in 1956 „fluidische oorvegen” noemde (LEFÈVRE-TOUSSAINT 1959)? Hiermede in verband bedenke men — iets wat maar zelden wordt aangehaald — dat geleerden zich hebben laten beetnemen

door het spiritistische medium EUSAPIA PALLADINO, toen deze beweerde een tochtje te kunnen uitzenden langs een litteken op haar voorhoofd. Zij stak immers eenvoudig, om haar gezegde te staven, in de duisternis haar onderlip vooruit en blies uit haar mond naar boven (DUNNINGER 1928).

Literatuur: DUNNINGER, J. (1928) *Psychical investigations*, bl. 24. Experimenter Publishing, New York City. — LEFÈVRE-TOUSSAINT, D. (1959) *Point de Vue, Images du Monde*, no. 565, bl. 24. — LOGHEM Sr., J. J. VAN (1959) Telepathie. *Ned. T. Geneesk.* 103, 1173. — REBIÈRE, M. (1956) *Le Soir illustrée*, 21 juni, bl. 7. — ZORAB, G. (1956) Experimenten met de beroemde Italiaanse genezer D'ANGELO, de „magiër van Napels”. *T. Parapsychol.* 24, 129.

Brussel, 8 augustus 1959

J. F. A. A. BESSEMANS

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Nieuw internationaal Tijdschrift. — Van *Gerontologia clinica* is bij de uitgever S. Karger (Bazel) de eerste aflevering verschenen. De redactie wordt gevormd door A. N. EXTON-SMITH (Londen) en E. WOODFORD-WILLIAMS (Sunderland).

Internationaal congres over voeding. — Het vijfde internationale congres over Voeding zal het volgende jaar — 1 tot 7 september 1960 — te Washington worden gehouden. Inlichtingen verstrekt de secretaris-generaal Dr. MILTON O. LEE, 9650 Wisconsin Avenue, Washington 14.

België

Antwerpen's geneeskundige dagen. — De Geneeskundige kring te Antwerpen organiseert van 17 tot 21 september de 14e sessie van Antwerpen's Geneeskundige dagen. Inlichtingen verstrekt het secretariaat onder leiding van Dr. J. VAN LENNEP, Geneesherenhuis, Louizastraat 8, Antwerpen.

Denemarken

Statistiek van kankers van de tractus intestinalis. — Statistici van het Deense Kankerregister geven een zeer uitvoerige beschouwing over de in de jaren 1943-1956 ter kennis gekomen gevallen van kanker, onderscheiden naar organen (lip, tong, speekselklieren, mond, tonsillen, pharynx, oesophagus, maag, duodenum, dunne darm, colon, sigmoidum, rectum, lever, galwegen, papilla Vateri, pancreas, peritoneum), geslacht, leeftijd, woonplaats (hoofdstad, provincies, landelijke gebieden, steden, stedelijke buitenwijken) en maatschappelijke klasse. In deze studie zijn tevens gegevens uit de literatuur verwerkt. De moeilijkheden, onvolledigheden en onzekerheden die de statisticus bij een dergelijk onderzoek ontmoet, zijn ruimschoots omschreven. Aan enkele frequenties wijden de schrijvers bijzondere aandacht. Per 100.000 mannen werkzaam in het hotel- en restaurantbedrijf telde men in het tijdperk 1943-1956 een jaarlijks gemiddelde van 17,8 gevallen van slokdarmkanker, terwijl het vergelijkbare cijfer voor de andere beroepen 5,4 bedroeg (*Dan. med. Bull.*, aug. 1959, bl. 137).

Duitsland

Toediening van antibiotica aan slachtvee. — Sinds ongeveer tien jaar weet men, dat toediening van antibiotica aan jonge dieren — in het bijzonder aan kalveren, varkens en gevogelte — de groei der dieren bevordert. Men heeft zich herhaaldelijk afgevraagd, of dit voor de vleesetende mens bezwaren meebrengt (ontwikkeling van allergie en van resistentie van pathogene en nuttige bacteriën). Ook de wetenschappelijke Beirat van de Bundesärzte-Kammer heeft

het onderwerp in studie genomen en kwam tot de slotsom, „dass die Verfütterung von Antibiotica bei Tieren, die für die menschliche Ernährung wichtig sind, keine schädliche Wirkung beim Verbraucher hervorruft” (*Med. Klin.*, 1959, bl. 1407).

Geboorte en Jaargetijde. — Blijkens een onderzoek van het Statistische Bundesamt is de verdeling van de geboorten over de jaargetijden in de loop der jaren weinig veranderd. De kromme lijnen van de wettige en onwettige geboorten in de periode 1909 en 1910 komen bv. nagenoeg overeen met de lijnen in 1953 en 1954. De meeste kinderen worden in de eerste helft van het jaar geboren, vooral in februari tot mei; het laagste punt boekt men in augustus. Daar 40 pct van de wettige kinderen eerstgeborenen zijn, zou men een samenhang met de data der huwelijkssluitingen kunnen vermoeden. Die samenhang is echter niet te ontdekken. Zelfs de ophoping van huwelijken in augustus 1954 — onder invloed van nieuwe belastingbepalingen — blijft in gebreke, zich in de geboortelijn van 1955 zichtbaar te maken. Men houde er echter rekening mede, dat van de wettige eerstgeborenen 40 pct vóór de sluiting van het huwelijk werden geconcipieerd en dat van de in het huwelijk tredende vrouwen 25 tot 30 pct zwanger zijn. Hoe weinig de verdeling van de huwelijkssluitingen over de jaargetijden op de geboorten invloed heeft, blijkt ook uit de statistische uitkomst, dat ondanks de grote veranderingen in de huwelijksdata de verdeling van de geboorten over de jaargetijden nagenoeg onveranderd is gebleven (*Dtsch. med. Wschr.* 1959, bl. 1466).

Eric Hoffmann overleden. — Men herdenkt Prof. E. HOFFMANN, die onlangs, negentig jaar oud, te Bonn is overleden. HOFFMANN had als veneroloog een niet onbelangrijk aandeel in SCHAUDINNS ontdekking van *Treponema pallidum* (1905). In de afgelopen halve eeuw schreef hij menig boeiend feuilleton met herinneringen aan zijn samenwerking met de vroeggestorven microscopist (1871-1906).

Engeland

Kinderen door inoculatie met mazelen besmet. — In 1767 bepleitte een arts in het april-nummer van *Gentleman's Magazine*, jonge kinderen die nog geen mazelen hadden doorgemaakt, kunstmatig te besmetten. Hij omschreef de werkwijze als volgt: „Dip only a little bit of cotton, or lint, in the watery humour that stands in the eye of persons ill of the measles about the time of the crisis, make a slight scratch in the skin of the arm, above the elbow, of the person to be inoculated, put the wetted pledget upon the incision, and cover it with a bit of sticking plaister to keep it on; and this, without farther trouble, will produce the measles in a gentle and favourable degree . . .” (*Brit. med. J.*, 1 augustus 1959, bl. 123).

Onderwijs in „psychological medicine” voor huisartsen. — Blijkens een mededeling van de minister in het Lagerhuis hebben in 1958 2178 huisartsen (10 pct) „post-graduate courses” gevolgd. Deze leergangen omvatten ook onderwijs in „psychological medicine”. Uit de gedachtenwisseling bleek, dat praktische oefeningen in laatstgenoemd onderdeel van wetenschap vrijwel geheel tot de Tavistock-polikliniek te Londen zijn beperkt (*Lancet*, 1 aug., bl. 82).

Bacillaire dysenterie in een gesticht voor geestelijk gestoorden. — Bacillaire dysenterie bedreigt van ouds patiënten en personeel van de inrichtingen die thans ziekenhuizen voor geesteszieken worden geheten. De *Medical*